

Les 2 Paradijs met korting

GATENTEKST VERSIE 1

Nederland behoorde in 2009 nog tot de tien rijkste landen van de wereld. Hoe is Nederland zo'n rijk land _____? Wat doen we om rijk te _____? Werken we daar hard voor? En _____ we daar gelukkig van? Vier vragen _____ welvaart en welzijn.

Van arm naar rijk

Hoe is de huidige rijkdom verworven? _____ de zeventiende eeuw groeide de republiek _____ uit tot een maritieme grootmacht met _____ handelskolonies. De welvaart groeide, mede door _____ grote economische vrijheid, door de religieuze _____ die veel buitenlanders hierheen trok, en _____ de grote ondernemingszin van de bevolking. _____ achttiende eeuw daarentegen kenmerkte zich door _____. De oorzaken waren de hoge kosten _____ geschoolde arbeid, de belastingdruk en de _____ maatregelen van het buitenland. Die beschermden _____ eigen handel van landen, maar beperkte _____ voor Nederland zo belangrijke vrijhandel in _____ de textiel. De republiek paste zich _____ aan aan deze veranderde omstandigheden. Nederland _____ stil, en werd door de Noord-_____ concurrentie gepasseerd.

De industriële revolutie, die _____ Nederland pas in de tweede helft _____ de negentiende eeuw begon, bracht grote _____ met zich mee. We zien massale _____ van productie in fabrieken. De welvaart _____ geleidelijk weer. Ook voor de bètawetenschappen _____ dit een periode van bloei: Nederlandse _____ behalen Nobelprijzen. Maar echte groei van _____ welvaart zien we in de twintigste _____. Tussen 1900 en 2006 groeide het _____ nationaal product per hoofd van de _____ met een factor zeven. Met andere _____: de Nederlanders van nu kunnen ongeveer _____ keer meer consumptiegoederen kopen dan hun _____.

Rond 1960 kwam het proces van _____ tot stilstand. Industriële producten als textiel _____ steeds meer geïmporteerd uit 'lagelonenlanden'. De _____ zeventig waren daardoor een moeilijke periode. _____ hield Nederland het hoofd boven water _____ deze fase van globalisering? In dat _____ valt vaak het woord 'poldermodel': de _____ traditie om samen – werkgevers, vakbonden en _____ – een oplossing te zoeken. Tijdovend overleg, _____ critici van die overlegcultuur. Dankzij onder _____ loonmatiging, flexibilisering van de arbeidsmarkt en _____ van de belastingen nam de werkgelegenheid _____ toe, vooral in de dienstensector. In _____ werkte zelfs 70 % van de _____ in deze sector. De jaren negentig _____ de vorige eeuw en het begin _____ deze eeuw behoorden tot de meest _____ periode van de Nederlandse geschiedenis. Maar _____ monetaire crisis van 2008 veroorzaakte een _____. Hij maakte investeerders onzeker, consumenten voorzichtiger _____ de economische verwachtingen minder hoog. In _____ moest de overheid flink het mes _____ in de uitgaven van alle ministeries. _____ boodschap aan het kiezerspubliek was: de _____ groeien niet tot in de hemel.

Werken de Nederlanders hard?

Werken we hard _____ al die welvaart? Het lijkt erop: _____ Nederlandse productiviteit per uur behoort tot _____ hoogste ter wereld. Daartegenover staat dat _____ productiviteit per week minder indrukwekkend is. _____ vakanties en korte werkweken maken dat _____ aantal arbeidsuren van de werknemer veel _____ is dan in de meeste andere _____ landen. Het lage gemiddelde wordt ook _____ doordat relatief veel Nederlanders, vooral vrouwen, _____ volledige dagtaak buitenshuis hebben, maar een _____. Maar de tijden veranderen: door ruimere _____ groeide het aantal vrouwen met een _____ volledige baan. En ook het aantal _____ dat we werken neemt toe: ging _____ tot 2010 massaal met vervroegd pensioen, _____ is langer werken weer de trend.

_____ al met al kun je nog _____ zeggen: we zijn heel productief, en _____ hard, maar niet erg lang.

Werken aan de toekomst

Hoe zorgen we dan _____ we onze welvaart kunnen behouden? Dat _____ niet mee: de wereldwijde concurrentie neemt _____. Overheid en bedrijfsleven begrepen dat daarom _____ nieuw initiatief nodig was. Als we _____ doen, dan dreigen we de boot _____ missen, was hun visie. Ze concludeerden: _____ kan geen winnaar zijn op het _____ van industriële productie, we moeten het _____ van kennis. Willen we onze voorsprong _____ andere landen behouden, dan moet Nederland _____ kenniseconomie worden. Innovatieve bedrijven die 'slimme' _____ produceren moeten de motor van economische _____ zijn.

Universiteiten en bedrijfsleven streven sindsdien _____ intensievere samenwerking. In zgn. (zogenaamde) scienceparken vestigen _____ bedrijven zich naast universiteiten. Zo kunnen _____ beter profiteren van de nabijheid van _____ bureaus. De 'Brainport Eindhoven' is zo'n _____. Daar werken 8000 onderzoekers uit 55 _____ landen aan baanbrekende technologieën op diverse _____, van controle van chronische patiënten tot _____ verkeerssystemen. Het gebied is door een _____ denktank tot de slimste regio ter _____ uitgeroepen. Op zulke bedrijfsterreinen vind je _____ bedrijfsverzamelgebouwen: broedplaatsen van startende bedrijfjes die _____ niet rijp zijn voor de markt. _____ toekomst is daar al begonnen.

Welvaart en welzijn

'Tijd is geld' vinden Nederlanders. _____ een even vaak gehoord gezegde is: '_____ maakt niet gelukkig'. Zijn ze gelukkig, _____ Nederlanders? Als je hen vraagt welk _____ zij hun leven geven, komt er _____ 7,5 of een 8 uit. _____ mooie score. Het toont aan dat _____ heel positief zijn over hun leven. _____ waarom lijken ze dan soms zo _____?

Een Nederlandse emigrant wonend in Amerika _____ als mogelijke verklaring: ze gedragen zich _____ Nederland een beetje als een verwend _____. Ze genieten van voorrechten zoals kinderbijslag, _____ (staatspensioen), relatief goedkoop onderwijs, noem maar _____. Die voorrechten is men in toenemende _____ gaan zien als grondrechten. Daardoor vindt _____ bijvoorbeeld langer werken een onredelijke eis, _____ hij.

Maar of er nu wel _____ niet reden tot klagen is, voor _____ uit probleemlanden lijkt Nederland wel een _____, met het hele jaar door ook _____ uitverkoop en aanbiedingen. Een 'Paradijs met _____', zei een immigrant, met een knipoog. _____

GATENTEKST VERSIE 2

Nederland behoorde in 2009 nog tot de tien rijkste landen van _____ wereld. Hoe is Nederland zo'n rijk land geworden? _____ doen we om rijk te blijven? Werken _____ daar hard voor? En worden we daar _____ van? Vier vragen over welvaart en welzijn.

Van arm naar rijk

Hoe is de huidige _____ verworven? In de zeventiende eeuw groeide de _____ Nederland uit tot een maritieme grootmacht met _____ handelskolonies. De welvaart groeide, mede door de _____ economische vrijheid, door de religieuze tolerantie die _____ buitenlanders hierheen trok, en door de grote _____ van de bevolking. De achttiende eeuw daarentegen _____ zich door achteruitgang. De oorzaken waren de _____ kosten van geschoolde arbeid, de belastingdruk en _____ protectionistische maatregelen van het buitenland. Die beschermden _____ eigen handel van landen, maar beperkte de

_____ Nederland zo belangrijke vrijhandel in bijvoorbeeld de _____. De republiek paste zich niet aan aan _____ veranderde omstandigheden. Nederland stond stil, en werd _____ de Noord-Europese concurrentie gepasseerd.

De industriële _____, die in Nederland pas in de tweede _____ van de negentiende eeuw begon, bracht grote _____ met zich mee. We zien massale uitbreiding _____ productie in fabrieken. De welvaart stijgt geleidelijk _____. Ook voor de bètawetenschappen is dit een _____ van bloei: Nederlandse wetenschappers behalen Nobelprijzen. Maar _____ groei van de welvaart zien we in _____ twintigste eeuw. Tussen 1900 en 2006 groeide _____ bruto nationaal product per hoofd van de _____ met een factor zeven. Met andere woorden: _____ Nederlanders van nu kunnen ongeveer zeven keer _____ consumptiegoederen kopen dan hun grootouders.

Rond 1960 _____ het proces van industrialisatie tot stilstand. Industriële _____ als textiel werden steeds meer geïmporteerd uit _____. De jaren zeventig waren daardoor een moeilijke _____. Hoe hield Nederland het hoofd boven water _____ deze fase van globalisering? In dat verband _____ vaak het woord 'poldermodel': de Nederlandse traditie _____ samen – werkgevers, vakbonden en overheid – een oplossing _____ zoeken. Tijdovend overleg, zeggen critici van die _____. Dankzij onder meer loonmatiging, flexibilisering van de _____ en verlaging van de belastingen nam de _____ weer toe, vooral in de dienstensector. In _____ werkte zelfs 70 % van de beroepsbevolking _____ deze sector. De jaren negentig van de _____ eeuw en het begin van deze eeuw _____ tot de meest welvarende periode van de _____ geschiedenis. Maar de monetaire crisis van 2008 _____ een kentering. Hij maakte investeerders onzeker, consumenten _____ en de economische verwachtingen minder hoog. In _____ moest de overheid flink het mes zetten _____ de uitgaven van alle ministeries. De boodschap _____ het kiezerspubliek was: de bomen groeien niet _____ in de hemel.

Werken de Nederlanders hard?

_____ we hard voor al die welvaart? Het _____ erop: de Nederlandse productiviteit per uur behoort _____ de hoogste ter wereld. Daartegenover staat dat _____ productiviteit per week minder indrukwekkend is. Lange _____ en korte werkweken maken dat het aantal _____ van de werknemer veel lager is dan _____ de meeste andere ontwikkelde landen. Het lage _____ wordt ook veroorzaakt doordat relatief veel Nederlanders, _____ vrouwen, geen volledige dagtaak buitenshuis hebben, maar _____ deeltijdbaas. Maar de tijden veranderen: door ruimere _____ groeide het aantal vrouwen met een (bijna) _____ baan. En ook het aantal levensjaren dat _____ werken neemt toe: ging men tot 2010 _____ met vervroegd pensioen, sindsdien is langer werken _____ de trend. Maar al met al kun _____ nog steeds zeggen: we zijn heel productief, _____ werken hard, maar niet erg lang.

Werken aan de toekomst

Hoe zorgen we dan dat _____ onze welvaart kunnen behouden? Dat valt niet _____: de wereldwijde concurrentie neemt toe. Overheid en _____ begrepen dat daarom een nieuw initiatief nodig _____. Als we niets doen, dan dreigen we _____ boot te missen, was hun visie. Ze _____: Nederland kan geen winnaar zijn op het _____ van industriële productie, we moeten het hebben _____ kennis. Willen we onze voorsprong op andere _____ behouden, dan moet Nederland een kenniseconomie worden. _____ bedrijven die 'slimme' producten produceren moeten de _____ van economische groei zijn. Universiteiten en bedrijfsleven _____ sindsdien naar intensievere samenwerking. In zgn. (zogenaamde) scienceparken _____ kennisintensieve bedrijven zich naast universiteiten. Zo kunnen _____ beter profiteren van de nabijheid van hun _____. De 'Brainport Eindhoven' is zo'n sciencepark. Daar _____ 8000 onderzoekers uit 55 verschillende landen aan _____ technologieën op diverse gebieden, van controle van _____ patiënten tot slimme verkeerssystemen. Het gebied is _____ een Amerikaanse denktank tot de slimste regio _____ wereld uitgeroepen. Op zulke bedrijfsterreinen vind je

_____ bedrijfsverzamelgebouwen: broedplaatsen van startende bedrijfjes die nog _____ rijp zijn voor de markt. De toekomst _____ daar al begonnen.

Welvaart en welzijn

‘Tijd _____ geld’ vinden Nederlanders. Maar een even vaak _____ gezegde is: ‘Geld maakt niet gelukkig’. Zijn _____ gelukkig, de Nederlanders? Als je hen vraagt _____ cijfer zij hun leven geven, komt er _____ 7,5 of een 8 uit. Een _____ score. Het toont aan dat Nederlanders heel _____ zijn over hun leven. Maar waarom lijken _____ dan soms zo ontevreden?

Een Nederlandse emigrant _____ in Amerika gaf als mogelijke verklaring: ze _____ zich in Nederland een beetje als een _____ kind. Ze genieten van voorrechten zoals kinderbijslag, _____ (staatspensioen), relatief goedkoop onderwijs, noem maar op. _____ voorrechten is men in toenemende mate gaan _____ als grondrechten. Daardoor vindt men bijvoorbeeld langer _____ een onredelijke eis, meende hij.

Maar of _____ nu wel of niet reden tot klagen _____, voor buitenlanders uit probleemlanden lijkt Nederland wel _____ paradijs, met het hele jaar door ook _____ uitverkoop en aanbiedingen. Een ‘Paradijs met korting’, _____ een immigrante, met een knipoog.